

Титаренко І. В.

УДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОЇ ПІДСИСТЕМИ В ЗАГАЛЬНІЙ СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Розглянуто підприємство як об'єкт управління, яке складене із взаємодіючих елементів та підсистем. В межах економічної підсистеми виділено фінансову підсистему, як одну з головних джерел інформації в управлінні економічними процесами у такій підсистемі та підприємством в цілому. Для вирішення основних актуальних питань управління фінансовою підсистемою потрібне її організаційне, інформаційне та документаційне удосконалення.

Ключові слова: система управління підприємством, фінансова підсистема, фінансовий менеджмент, інформаційне забезпечення, інформаційні потоки.

1. Вступ

В сучасних умовах господарювання розвиток ринкових відносин зовнішнього середовища вимагають від підприємств нових підходів якісних систем управління, оскільки від цього залежить ефективність від одержаних результатів діяльності. Вирішення такого питання охоплює комплекс питань організації, методики та впровадження якісних підходів до оцінки якості системи управління, її підсистем та забезпечення управління.

Виокремлюючи фінансову підсистему, відзначаємо, що у ній сконцентровані всі сукупні ресурси підприємства, а тому це є головним пріоритетом для ефективного впливу на одержання результатів діяльності.

Відповідно, актуальності набуває дослідження питання фінансового менеджменту на підприємстві, як основна складова загальної системи управління.

2. Аналіз літературних даних і постановка проблеми

Вивченню питань розвитку діяльності підприємства і безпосередньо системи управління нею та стратегічного управління присвячені роботи багатьох вітчизняних і закордонних вчених. Серед них В. І. Андриєнко, Т. Ю. Беликова, А. А. Беляєв, Е. М. Коротков, В. Г. Герасимчук [1–3].

Результати досліджень вчених мають вагомий внесок у теорії систем, теорії розвитку систем, теорії управління, теорії організації тощо. Проте, більш детально пропонуємо звернути увагу на складові підприємства як системи, складові системи управління та їх забезпечення.

Організаційна система управління — це сукупність двох частин: внутрішнього механізму управління організацією (норми, правила, проце-

дури) і механізму стосунків з зовнішнім середовищем (умови і обмеження) [4].

Структура управління є впорядкованою сукупністю зв'язків між ланками і працівниками, зайнятими вирішенням управлінських завдань підприємства. У ній виділяють: елементи (ланки), зв'язки і рівні [5].

Елемент системи — це частина цілого, яка в процесі аналізу не підлягає поділу на складові [6]. Особливістю системного підходу з боку підприємства, є орієнтація на вивчення зв'язків і взаємовідносин між елементами організаційних структур і функціонування системи в цілому.

Під поняттям «підсистема» Волкова В. М. та Смел'янова А. А. [7] мають на увазі те, що виділяється відносно незалежна частина системи, яка володіє властивостями системи і, зокрема, має підціль, на досягнення якої орієнтована підсистема, а також інші властивості — властивості цілісності, комунікативності і тому подібне, визначені закономірностями систем.

Підприємство як об'єкт управління розглядається не просто як соціальна система, складена із взаємодіючих елементів та підсистем, а й як активна система, що має взаємозв'язки із зовнішнім середовищем і не тільки може впливати на його складові, а й перебувати у залежності від нього. В умовах зростання зовнішнього оточення не тільки підприємство, а вся світова економіка зіштовхнулася з межами економічного росту (як в цілому по системі так і на кожному її рівні) і все це відбувається на фоні інтеграції у процес транснаціоналізації, в якому задіяні всі підсистеми глобальної економічної системи [8]. Відповідно механізми підсистем глобальної економічної системи інтегруються у процес транснаціоналізації.

Згідно теорії Гласнер, структура управління складається з чотирьох підсистем: виконавчої,

апеляційної, представницької і законодавчої. Кожна з цих підсистем виконує функції, що відповідають своєму призначенню, і в той же час їх функції частково перетинаються і взаємодіють одна з одною [9].

За суттю та роллю елементів в системі управління виділяють чотири підсистеми: методологія управління, процес управління, структура управління, техніка управління [10]. Тому, досліджуючи підприємство як систему, його вивчають з виробничо-технічної, організаційної, соціальної, економічної, інформаційної, екологічної, адміністративно-правової точок зору. На нашу думку, поєднуючи різноманіття думок вчених та практиків, підприємство як система має такі головні складові (підсистеми):

- економічна;
- соціальна;
- технічна.

В межах економічної підсистеми слід виділити фінансову підсистему, як одну з головних джерел інформації в управлінні економічними процесами у такій підсистемі та підприємством в цілому.

Фінансова підсистема є одна з головних складових економічної підсистеми, до якої відносяться всі ресурси підприємства: необоротні та оборотні активи, власний, залучений та позиковий капітал, фінансові результати діяльності підприємства, грошові потоки підприємства.

3. Результати досліджень по удосконаленню фінансової підсистеми в загальній системі управління підприємством

Враховуючи вивчений матеріал, пропонуємо управління фінансовою підсистемою розуміти, як систему форм і методів впливу на складові фінансового управління, їх елементами за рахунок визначених завдань та функцій по удосконаленню такої підсистеми.

Для реалізації успішних результатів управління, пропонуємо поглиблено дослідити фінансову підсистему як об'єкт, що дозволить вивчити процеси управління, їх етапи, потоків управлінських рішень, що дозволить підтримувати підприємство у стані ділової активності.

Виходячи з цього, слід виділити такі основні функції фінансової підсистеми, як об'єкта управління:

- всі елементи системи тісно взаємопов'язані між собою;
- кожен з елементів має своє значення та функції;
- елемент має здатність взаємодіяти з іншими елементами й інтегруватися з ними (це ознака цілісності системи).

Відповідно, для виконання таких функцій, фінансова підсистема управління має своє забезпечення: організаційне (кадрове), матеріальне, інформаційне (документаційне).

До внутрішніх каналів відносять надання інформації керівникам різних рівнів, її структурних підрозділів.

Для реалізації функціональних властивостей фінансової підсистеми, необхідна інформаційна взаємодія між елементами, тобто наявність не тільки зв'язку — форми обліку, а й їх матеріальної наповненості — змістовності. Основним носієм інформації в сучасному управлінні, є документи, за допомогою яких здійснюються ділові зв'язки.

Слід відзначити, що документаційне забезпечення управління є складовою інформаційного забезпечення управління фінансовою підсистемою підприємства.

Визначивши роль та функції фінансової підсистеми, її об'єкт та суб'єкт, пропонуємо виділити такі основні цілі нашого дослідження в області управління фінансовою підсистемою:

- вплив суб'єкта на об'єкт управління — процес управління, може здійснюватися тільки за умови обігу певної інформації між керівною і керованою підсистемами;
- організація управління фінансовою підсистемою — побудова структури апарату управління, встановлення взаємозв'язків між управлінськими підрозділами, налагодження процесів по обміну інформацією;
- погодженість роботи усіх ланок фінансової підсистеми управління з координуванням роботи за допомогою налагодженого документообігу.

Координація таких цілей дасть змогу забезпечити єдність відносин об'єкта управління, суб'єкта управління, апарату управління, якісного управління фінансовою підсистемою та управління підприємством в цілому.

Відповідно використання визначених цілей та функцій управління фінансовою підсистемою, розробка практичних методів щодо їх реалізації дасть змогу адаптувати визначені напрями для підприємств і організацій споживчої кооперації України до економічно-стабільних умов господарювання та підвищення їх результатів діяльності.

Удосконалення фінансової підсистеми в загальній системі управління підприємством пропонуємо за рахунок розробки напрямів організаційної, інформаційної, документаційної складових з використанням підходів по підвищенню управління.

Для виконання таких завдань пропонуємо використати адаптивне управління. Першочерговим та необхідним кроком є розробка та поетапне формування саме адаптивної моделі ефективного управління фінансовою підсистемою, що надасть можливість врахувати формування інформаційних

потоків та вплив факторів на діяльність із застосуванням визначених підходів.

4. Висновки

Удосконалення системи управління фінансовою підсистемою за координуючим підрозділом, а саме центром управління інформаційними потоками фінансової підсистеми, буде проходити шляхом виділення невід'ємних складових процесу розробки заходів, що притаманні досліджуваному об'єкту:

1. Оцінювання можливостей впровадження конкретних заходів, економічної їх доцільності, коригування згідно з специфікою діяльності і стратегічних намірів.

2. Розробка шляхів вдосконалення процесів управління фінансовою підсистемою за складовими, які тісно взаємопов'язані між собою в процесі виконання та запланованих результатів:

- інформаційне забезпечення;
- документообіг;
- організаційна складова.

Впровадження розроблених рекомендацій слід проводити за наступними рівнями:

1. Управлінський рівень.
2. Інформаційно-технологічний рівень.
3. Рівень фінансування.
4. Прогнозування результативності.

Враховуючи результати нашого дослідження та запропоновані нами рекомендації щодо удосконалення фінансової підсистеми в загальній системі управління підприємством дає право нам стверджувати, що такі завдання є першочерговими в системі управління підприємств України в тому числі і підприємств, і організацій споживчої кооперації.

Література

1. Андриенко, В. И. Стратегическое управление персоналом [Текст] / В. И. Андриенко, Т. Ю. Беликова, К. Н. Маншилин, Р. В. Прокопенко, А. И. Пушкарь, В. П. Стасюк. — Донецк: ООО «Юго-Восток», 2002. — 196 с.
2. Беляев, А. А. Системология организации [Текст]: учебник / А. А. Беляев, Э. М. Коротков. — М.: ИНФРА-М, 2000. — 182 с.
3. Герасимчук, В. Г. Стратегічне управління підприємством: графічне моделювання [Текст]: навч. посіб. / В. Г. Герасимчук. — К.: КНЕУ, 2000. — 457 с.
4. Лафта, Дж. К. Теория организации [Текст]: учеб. пособие / Дж. К. Лафта. — М.: ТК Велби, изд-во Проспект, 2006. — 416 с.
5. Румянцева, З. П. Общее управление организацией. Теория и практика [Текст]: учебник / З. П. Румянцева. — М.: ИНФРА-М, 2003. — 304 с.
6. Сіменко, І. В. Аналіз господарської діяльності [Текст]: навч. посіб. / І. В. Сіменко, Т. Д. Косова. — К.: «Центр учбової літератури», 2013. — 384 с.
7. Волкова, В. Н. Теория систем и системный анализ в управлении организациями. Справочник [Текст]: учеб. пособие / под ред. В. Н. Волковой, А. А. Емельянова. — М.: Финансы и статистика, 2006. — 848 с.
8. Фастовець, А. А. Фінанси підприємств і організацій споживчої кооперації [Текст]: навч. посіб. / А. А. Фастовець. — К.: Зовнішня торгівля, 2009. — 240 с.
9. Шеметов, П. В. Теория организации [Текст]: учеб. пособие / П. В. Шеметов, С. В. Петухова. — Москва: Омега-Л, 2007. — 282 с.
10. Ячменева, В. М. Менеджмент организаций: современные проблемы управления [Текст]: учеб. пособие / В. М. Ячменева, Г. М. Чернецова, А. И. Сулыма. — Симферополь: ДОЛЯ, 2007. — 344 с.

УСОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ФИНАНСОВОЙ ПОДСИСТЕМЫ В ОБЩЕЙ СИСТЕМЕ УПРАВЛЕНИЯ ПРЕДПРИЯТИЕМ

Рассмотрено предприятие как объект управления, которое составлено из взаимодействующих элементов и подсистем. В пределах экономической подсистемы выделена финансовая подсистема, как один из главных источников информации в управлении экономическими процессами в такой подсистеме и предприятием в целом. Для решения основных актуальных вопросов управления финансовой подсистемой нужно ее организационное, информационное и документационное усовершенствование.

Ключевые слова: система управления предприятием, финансовая подсистема, финансовый менеджмент, информационное обеспечение, информационные потоки.

Титаренко Ирина Владимировна, ассистент, кафедра бухгалтерского обліку і аудиту, Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», Україна, e-mail: titarenko_22@mail.ru.

Титаренко Ирина Владимировна, ассистент, кафедра бухгалтерского учета и аудита, Высшее учебное заведение Укоопсоюза «Полтавский университет экономики и торговли», Украина.

Titarenko Iryna, Poltava University of Economics and Trade, Ukraine, e-mail: titarenko_22@mail.ru